

Kérdőjelek a tőkében – Semmi sem az, aminek látszik?

Hírlevelünknek jelen esetben inkább a Felkiáltójelek címet kellett volna kapnia, hiszen elsősorban a gazdasági társaságoknál a tőkével kapcsolatban felmerülő gyakorlati kérdésekre, illetve a releváns jogszabályi változásokra hívja fel a figyelmet. Kiadványunk aktuális száma abból a szempontból is rendhagyó, hogy elsősorban nem számviteli, hanem társasági jogi témákat feszeget, amelyeknek azonban komoly adózási és elszámolásbeli következményei lehetnek.

A hasonló témájú, [2012. májusi](#) hírlevelünkben összefoglaltuk a tőke rendezés azon lehetőségeit, amelyet az akkor hatályos jogszabályi előírások lehetővé tettek. A jogszabály-módosítások azonban ezt a területet sem hagyták érintetlenül. Célszerű tehát a módosításokra fókuszálva végiggondolni, milyen kötelezettségeink, illetve lehetőségeink vannak, ha társaságunk saját tőkéje a kívánatosnál nagyobb mértékben csökkent, vagy más okból kifolyólag tőkét szeretnénk emelni.

A jegyzett tőke minimuma újra 3 millió forint a kft.-k esetében

Az új Polgári Törvénykönyv (Ptk.), ami meghatározza a kft.-re vonatkozó magasabb tőkekövetelményt, már 2014. március 15-től hatályos. Nem kell azonban megijednünk, nem késtünk még el a tőkeemeléssel, hiszen az átmeneti rendelkezések kétéves türelmi időt biztosítanak – optimális esetben. Miért is mondjuk azt, hogy optimális esetben? Ez a kétéves türelmi idő csak akkor áll rendelkezésre, ha a társaság nem kívánja úgy módosítani időközben alapító okiratát, hogy már az új Ptk. rendelkezései szerepeljenek benne. Mivel ha így tenne, akkor a tőke megemeléséről is rendelkezni kellene. Pontosan mit is kell érteni a tőke megemelésé alatt? Elegendő, ha a jogszabályban megadott határidőig dönt a társaság a jegyzett tőke megemeléséről, majd a törvényes határidőn belül benyújtja a változásbejegyzési kérelmet a cégbíróságra? Milyen határidőt kell szabni a tőkeemelés ellenértékének rendezésére? Esetleg a Ptk. átmeneti rendelkezéseit úgy kellene értelmezni, hogy nemcsak a döntést kell meghozni a megadott határidőig, hanem az ellenértéket is rendelkezésre kell bocsátani?

Pótbefizetés tulajdonosi kölcsönnel

Az előző pontban utaltunk az új Ptk. előírásaira, amelyek vonzóak lehetnek a társaságok számára. Az egyik ilyen rendelkezés például a pótbefizetés rendezésének módja. Az új szabályozás szerint a pótbefizetés nem pénzbeli hozzájárulással is teljesíthető. Ez igazán előnyös megoldás lehet, ha a tulajdonos nem rendelkezik ilyen célra szabad pénzeszközzel. Sok társaságnál jelentős tulajdonosi kölcsönt biztosítanak a

zavartalan működéshez. Emiatt adódik a kérdés: a tulajdonosi kölcsönből származó követelés felhasználásával rendezhető-e a pótbefizetés? Ha igen, akkor milyen érték határozható meg nem pénzbeli hozzájárulásként? A követelés könyv szerinti értéke teljes egészében figyelembe vehető pótbefizetésként? Mivel erre vonatkozóan még nincs kialakult gyakorlat, így a pótbefizetés tulajdonosi kölcsönrel történő teljesítése jelentős adókockázatot hordoz magában. A kockázat abban nyilvánul meg, hogy a pótbefizetést a számviteli törvény előírásai szerint közvetlenül a tőkében számolhatja el a befogadó fél, miközben ha az adóhatóság a pótbefizetést átminősíti elengedett kötelezettséggé, akkor azt az eredményben rendeli elszámolni. A gyakorlatban azt tapasztaljuk, hogy az adóhatóság rendszeresen megkérdőjelezi a tranzakció tényleges tartalmát, és felveti az elengedett kötelezettséggé történő kezelést hasonló körülmények között, a tulajdonosi követelés apportálásakor. Az persze nem világos, hogy ha eredményágon „gazdagodhat” a kötelezettség könyv szerinti értékével a társaság, miért nem fogadható el ugyanez az érték a nem pénzbeli hozzájárulás tőkében elszámolt értékeként. Még inkább indokolt ez a felvetés, ha kitekintünk a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS-ek) előírásaira. Az IFRS-ek szerint, ha egy banki hitelt egy társaság részvény vagy üzletrész kibocsátásával rendez (azaz a banki hitelt saját tőkévé konvertálják), akkor a tőke növekedéseként a hiteltartozás fejében átadott részvények vagy üzletrészek valós értékét, ennek hiányában a kiegyenlített hitelkötelezettség valós értékét (azt az értéket, amennyiért valaki átvállalta volna a társaságtól az adott kötelezettséget) kell megjeleníteni.

A pótbefizetés témakörében nem csak a befizetés körül, hanem a visszafizetés kapcsán is merülnek fel bizonytalanságok:

- Mikor kell visszafizetni a kapott pótbefizetést? Elvileg ezt a tulajdonosi határozatban kell rendezni, de sok esetben nem egyértelműek ezek a meghatározások, vagy esetleg hiányoznak is. Gyakran elbizonytalanodunk abban, hogyan

is kellene értelmezni a „már nem szükséges” kifejezést. Szabadon meghatározhatja ezt a tulajdonos? Esetleg, ha a korábban teljesített pótbefizetés nélkül a társaság saját tőkéje megfelel a vonatkozó előírásoknak, akkor az azt jelenti, hogy már nem szükséges? Kell-e a visszafizetésről külön tulajdonosi határozat? Egyáltalán a visszafizetés feltételeit tulajdonosi határozatban kell-e meghatározni?

- A korábban nem pénzbeli hozzájárulásként kapott hozzájárulást pénzben is vissza lehet fizetni, vagy eszközátadással kell esetleg rendezni? Ha eszközátadással teljesíti ezt a társaság, akkor megteheti az eredeti eszköz visszaadásával is? Ilyen esetben az eszköz piaci értékét vagy könyv szerinti értékét kell visszafizetésként elszámolni, esetleg más értéket is meghatározhat a társaság?

Tőkeemelés tulajdonosi kölcsönből származó követeléssel, de mikor?

Nem ülhetünk nyugodtan akkor sem, ha tőkeemelést tervezünk tulajdonosi követelés apportálásával, hiszen az előbbiekből leírt kockázatról ilyenkor sem feledkezhetünk meg.

Azért vizsgáljuk meg kicsit közelebbről ezt a témát is! Milyen egyéb kérdés, probléma merülhet fel? Gyakran előfordul, hogy a társaságok a fordulónap közeledtével érzékelik a saját tőke elvesztését, és ilyenkor a tulajdonosok gyorsan döntenek a tőkeemelésről. A tulajdonosi kölcsönből származó követelés apportálásával két legyet is üthetnek egy csapásra. Egyrészt meg tudnak felelni a tőkekövetelményeknek, másrészt, ha ez a tulajdonosi kölcsön devizás volt, akkor az esetleges árfolyamveszteségek sem rontják tovább az eredményt. Nem egyszer találkozunk olyan tőkeemeléssel, amikor a fordulónap előtti hónapban megszületik a tulajdonosi határozat, de a cégbíróság csak a fordulónapot követően jegyzi be azt. Ilyen esetben a tőkekövetelményeknek eleget tesz a társaság, de már csak a fordulónapot követően számolhatja el a tőkeemelést és vezetheti össze az apportként kapott követelést a tulajdonossal szembeni kötelezettséggel. Ha tehát a jogszabályi megfelelésen túl az is cél, hogy a fordulónapi beszámolóban már ne szerepeljen a tulajdonossal szembeni kötelezettség, akkor érdemes időben gondoskodni a tőke rendezéséről.

Végelszámolás jelentős tulajdonosi kölcsön mellett

A pótbefizetéseknel tárgyalathoz hasonló kockázat merül fel a végelszámolás alatt álló cégek esetében is, melyeknél a tulajdonosokkal szemben jelentős kötelezettséget mutatnak ki, de nem kezdeményeznek felszámolást, mondván, legfeljebb a tulajdonos nem kapja vissza az eredetileg befektetett tőkét. Úgy tűnik, az adóhatóság nem ezen a véleményen

van, és ennek hangot is adott egy útmutatóban, ami a végelszámolással kapcsolatos tudnivalókat foglalja össze.

„A végelszámolást nem lehet addig befejezni, amíg a cégnek olyan ismert követelése vagy tartozása áll fenn, amelyről a vagyontelosztási határozatban nem rendelkeztek. Ennek alapján, amennyiben a végelszámolás befejeztével az adózó könyveiben ún. tagi kölcsön kötelezettség szerepel, abban az esetben annak visszafizetéséről, vagy amennyiben ez nem áll módjában az adózónak, akkor a kötelezettség rendezéséről gondoskodnia kell.

Amennyiben a tartozás visszafizetésére nem kerül sor, hanem a vagyontelosztási javaslatban annak elengedése felől döntenek, abban az esetben azt rendkívüli bevételként kell kimutatni. A kötelezettség elengedése ajándékozásnak minősül, amely után vagyonszerzési illeték megfizetésre is kötelezett az adózó.¹”

Az adóhatóság szerint tehát szóba sem jöhet az a megoldás, hogy a végelszámolás időszaka alatt a tulajdonos pótbefizetésként vagy apportként rendelkezésre bocsátja a tulajdonosi kölcsönből származó követelését, mint nem pénzbeli hozzájárulást. Ez a vélemény szakmai körökben is gyorsan továbbterjedt, hiszen az NGM, a Magyar Könyvvizsgálói Kamara és a Magyar Számviteli Szakemberek Egyesületének égisze alatt kiadott SZAKma című folyóirat 2015. márciusi számában a 20/2015/3. számú időszerű kérdés is lényegében ezt fejti ki. Emiatt az álláspont miatt mindenképpen célszerű még a végelszámolás megkezdése előtt végiggondolni, hogyan rendezhető a kialakult helyzet a leghatékosabban.

Megszűnt a nem realizált árfolyamveszteség figyelmen kívül hagyásának lehetősége

2014. május 31-ével megszűnt az a lehetőség, hogy a társaságok saját tőke hiányának megállapítása során figyelmen kívül hagyják a 2011-ben és 2012-ben elszámolt nem realizált árfolyamveszteséget, amit a régi Gt. (Gazdasági társaságokról szóló törvény) átmeneti rendelkezése tett lehetővé.

Ha egy társaság ezen előírás alkalmazásával került el a tőkevesztés következményeit (tőkepótlás, átalakulás, megszűnés, stb.), akkor a helyzet megoldásához szükséges döntést már nem halogathatja tovább.

Végezetül

Ennek a hírlevélnek nem volt célja, hogy az egyes témaköröknél minden lehetséges problémát feltárjon. Ha a fentiek valamelyikéhez hasonló helyzet kialakulása várható Önöknél, akkor javasoljuk, mielőbb keressék meg jogi, adó- vagy számviteli tanácsadójukat, vagy bennünket, mert egy nem kellő időben és körültekintéssel kialakított megoldással könnyen vékony jégre lehet futni.

¹ http://nav.gov.hu/data/cms357036/60._sz._fuzet_Vegelszamolas.pdf

Kapcsolat

Boros Judit
Partner

T: +36 1 887 7196

Kajtar László
Partner

T: +36 1 887 7324

KPMG Hungária Kft.

Váci út 31. H-1134 Budapest

E: kerdojelek@kpmg.hu

Rakó Ágnes
Igazgató

T: +36 1 887 7438

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

© 2015 KPMG Hungária Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátozott felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez ("KPMG International"), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.